

VZDIALENÁ SPRÁVA POČÍTAČA S OS LINUX

PRIPOJENIE NA SSH SERVER

Teoretická časť

SSH (Secure SHell) protokol slúži na vzdialenú správu systému v textovom režime bezpečným spôsobom. Existujú dve verzie tohto protokolu; v CentOS 7 už nie je podpora pre verziu 1.

SSH server sa voči klientovi autentizuje pomocou asymetrickej kryptografie, t. j. vlastníctvom dvojice šifrovacích kľúčov, verejného a privátneho. Ak sa klient prihlasuje na SSH server prvýkrát, zobrazí sa mu varovanie o neznámej identite SSH servera obsahujúce odtlačok jeho verejného kľúča. Po akceptovaní tohto kľúča by sa už pri ďalšom pripojení toto varovanie zobrazovať nemalo. Iný typ varovnej správy sa objaví v prípade, keď boli na serveri pregenerované kľúče alebo v prípade, keď sa server autentizuje iným typom kľúča ako doteraz. V CentOS 6 boli pre SSH verzie 2 dostupné kľúče generované algoritmami RSA a DSA, v CentOS 7 bolo DSA nahradené algoritmami ECDSA a ED25519.

Používatelia často nerozumejú základom nadväzovania bezpečného spojenia a ani samotnému priebehu komunikácie. Asymetrická kryptografia sa používa iba v procese autentizácie a nie na šifrovanie dátovej prevádzky; šifrovanie komunikácie prebieha niektorým zo symetrických šifrovacích algoritmov. Kedysi sa na odvodenie potrebného symetrického šifrovacieho kľúča využívala asymetrická kryptografia; bolo to tak napr. v protokole SSH verzie 1. V súčasnosti sa na odvodenie symetrického šifrovacieho kľúča používa najčastejšie nejaká forma algoritmu Diffie-Hellman.

Autor: J. Ploščica Verzia 3 Predmet: ZIL, 1. ročník Strana 1 z 14

Bezpečná komunikácia nezahŕňa len šifrovanie. Mala by dokázať zabezpečiť dôvernosť, integritu a autenticitu pôvodu dát. Na to všetko sú určené rôzne algoritmy; pri nadväzovaní SSH spojenia si klient aj server navzájom vymenia množinu algoritmov, ktoré podporujú a dohodnú sa, aké z nich použijú.

V OS Linux sa najčastejšie používa implementácia protokolu SSH s názvom OpenSSH. Pri inštalácii CentOS 7 z inštalačného DVD sa nainštaluje klientská aj serverová časť OpenSSH, SSH server je predvolene spustený a pre pripojenie k nemu je nastavená aj výnimka vo firewalle. Najdôležitejšie súbory potrebné pre fungovanie protokolu SSH sa nachádzajú v /etc/ssh. Tento priečinok obsahuje súbory:

ssh_config konfiguračný súbor SSH klienta

sshd_config konfiguračný súbor SSH servera

moduli obsahuje dáta potrebné pre vytvorenie

symetrického šifrovacieho kľúča algoritmom

Diffie – Hellman

ssh host rsa key privátny *RSA* kľúč

ssh_host_rsa_key.pub verejný RSA kľúč

ssh_host_ecdsa_key privátny *ECDSA* kľúč

ssh_host_ecdsa_key.pub verejný *ECDSA* kľúč

ssh_host_ed25519_key privátny *ED25519* kľúč

ssh_host_ed25519_key.pub - verejný ED25519 kľúč

Pomôcky

Tri virtuálne stroje vytvorené vo VMware vSphere; dva s CentOS 7 a jeden s OS Windows (na verzii OS Windows nezáleží, pri písaní tohto materiálu bol použitý Windows 10). Stroje s CentOS 7 majú kvôli vzájomnému rozlíšeniu názvy SERVER a CLIENT. Úloha je určená pre jedného žiaka.

Úlohy

Autor: J. Ploščica

Predmet: ZIL, 1. ročník Verzia 3 Strana 2 z 14

- 1. Spustite všetky virtuálne stroje, do strojov *SERVER* a *CLIENT* sa prihláste ako *root*, do počítača s Windows 10 ako používateľ s administrátorskými právami.
- Na strojoch s CentOS 7 zistite, aké IP adresy dostali tieto počítače prostredníctvom DHCP, overte, že súhlasia s IP adresami, ktoré máte na obidvoch strojoch zapísané v súbore /etc/hosts.
- 3. Zistite akú IP adresu získal od *DHCP* servera stroj s Windows 10 a pridajte príslušný zápis do súboru /etc/hosts na obidvoch počítačoch s CentOS 7; mal by mať tvar (IP adresu nahraďte zistenou IP adresou):

10.200.0.144 win10

- 4. Na stroji s Windows 10 zeditujte ako administrátor súbor *hosts*, ktorý sa nachádza v *C:\Windows\System32\drivers\etc* a dopíšte doňho záznamy na počítače *client*, *server*, *win10*.
- 5. Na stroji s Windows 10 si stiahnite inštalátor programu *PuTTY* a nainštalujte ho.
- 6. Počítače s OS Windows predvolene neodpovedajú na *ICMP* správy typu *echo-request*, skontrolujte preto, či je na počítači s Windows 10 vypnutý firewall.
- 7. Pingom overte, že všetky tri stroje vedia spolu komunikovať prostredníctvom IP adries aj hostiteľských mien.
- 8. Na obidvoch počítačoch s CentOS 7 si príkazom **yum install wireshark-gnome** nainštalujte sieťový analyzátor *Wireshark*.
- 9. Na obidvoch počítačoch s CentOS 7 vytvorte nového používateľa s prihlasovacím menom *jahoda*. Vytvorte mu aj heslo, nech toto heslo na *serveri* a *clientovi* nie je rovnaké. Na *clientovi* v termináli príkazom **su jahoda** zmeňte svoju identitu na používateľa *jahoda*, príkazom **Is -la** si prezrite obsah domovského priečinka tohto používateľa.
- 10. Príkazom **systemctl status sshd.service** si na *serveri* overte, že je služba *sshd* spustená.
- 11. Príkazom **iptables -L** si na *serveri* zobrazte nastavenie firewallu. Predvolene je firewall zapnutý, je v ňom ale zahrnuté pravidlo, ktoré zabezpečí, aby server prijímal prichádzajúce spojenia protokolom *SSH*. Pravidlo má nasledujúci tvar:

ACCEPT tcp -- anywhere anywhere tcp dpt:ssh ctstate NEW,UNTRACKED

Autor: J. Ploščica Predmet: ZIL, 1. ročník Verzia 3 Strana 3 z 14 12. Na serveri sa presuňte do priečinka /etc/ssh, zeditujte v ňom súbor sshd_config a odkomentujte riadok s RSA kľúčom, zvyšné riadky s kľúčmi ponechajte zakomentované. Príslušná časť má po úprave vyzerať nasledovne:

```
HostKey /etc/ssh/ssh_host_rsa_key
#HostKey /etc/ssh/ssh_host_ecdsa_key
#HostKey /etc/ssh/ssh_host_ed25519_key
```

Cieľom je, aby *server* na svoju autentizáciu používal namiesto *ECDSA*, resp. *ED25519* kľúčov *RSA* kľúče. Reštartujte *SSH* server príkazom **systemctl restart ssh.service**.

13. Z *clienta* z účtu *jahoda* nadviažte spojenie s *SSH* serverom na počítači *server* pomocou príkazu **ssh server** (namiesto hostiteľského mena *server* môžete použiť aj jeho IP adresu). Keďže sa na tento počítač ako používateľ *jahoda* prihlasujete z *clienta* prvýkrát, zjaví sa varovné hlásenie ako na Obrázku 1.

```
jahoda@client:~ _ _ □ x

File Edit View Search Terminal Help

[root@client ~]# su - jahoda
[jahoda@client ~]$ ls -la
total 12
drwx----- 5 jahoda jahoda 107 Mar 28 20:22 .
drwxr-xr-x. 4 root root 33 Mar 28 20:16 ..
-rw-r--r-- 1 jahoda jahoda 18 Nov 24 17:33 .bash_logout
-rw-r--r-- 1 jahoda jahoda 193 Nov 24 17:33 .bash_profile
-rw-r--r-- 1 jahoda jahoda 231 Nov 24 17:33 .bashrc
drwxrwxr-x 3 jahoda jahoda 18 Mar 28 20:22 .cache
drwxrwxr-x 3 jahoda jahoda 18 Mar 28 20:22 .cache
drwxrwxr-x 4 jahoda jahoda 39 Mar 18 08:30 .mozilla
[jahoda@client ~]$ ssh server
The authenticity of host 'server (192.168.50.10)' can't be established.
RSA key fingerprint is SHAZ56:AhP3XmiglmwhALyoZhiVCHiz/OWr1P5lzqZKwLioLs.
RSA key fingerprint is MD5:21:c0:86:7a:05:fa:3d:b4:3b:41:73:02:20:41:e0:b0.
Are you sure you want to continue connecting (yes/no)?
```

Obrázok 1 Varovné okno pri prvom nadväzovaní spojenia s *SSH* serverom linuxovým *SSH* klientom.

14. Z počítača *client* sa zatiaľ neprihlasujte, nadviažte spojenie so *serverom* aj zo stroja s Windows 10; ako klientský softvér použite program *PuTTY*; do poľa *Host Name or IP Address* zadajte jeho hostiteľské meno *server* alebo jeho IP adresu. Keďže sa na tento počítač prihlasujete programom *PuTTY* prvýkrát, zjaví

Použitie tohto učebného materiálu je určené výhradne pre Duálne vzdelávanie realizované SPŠ elektrotechnickou Košice v spolupráci s Deutsche Telekom IT Solutions Slovakia.

Autor: J. Ploščica Verzia 3 Predmet: ZIL, 1. ročník Strana 4 z 14 sa varovné okno ako na Obrázku 2. Zistite aká možnosť je v okne programu *PuTTY* naviac oproti možnostiam *yes/no*, ktoré boli na počítači *client.* Porozmýšľajte, prečo nie je vhodné túto voľbu použiť.

Obrázok 2 Varovné okno pri prvom nadväzovaní spojenia s *SSH* serverom v programe *PuTTY*.

V *PuTTY* sú oproti linuxovému *SSH* klientovi na výber 3 možnosti:

- a) Kliknutie na tlačidlo *Accept* má rovnakú funkciu ako možnosť *yes* v *SSH* klientovi v CentOS 7; táto voľba spôsobí, že sa verejný kľúč *SSH* servera uloží na klientský počítač a používateľ pokračuje v nadväzovaní spojenia.
- b) Kliknutie na tlačidlo *Cancel* má rovnakú funkciu ako možnosť *no* v *SSH* klientovi v CentOS 7; táto voľba spôsobí, že sa spojenie ukončí.
- c) Kliknutie na tlačidlo *Connect Once* spôsobí, že sa verejný kľúč *SSH* servera na klientský počítač neuloží a používateľ môže napriek tomu pokračovať v nadväzovaní spojenia. Pri používaní tejto možnosti sa pri každom pripojení znovu zobrazuje varovné okno; používateľ si ho postupne prestane všímať a môže sa stať ľahkým terčom útoku.

Porovnajte odtlačky verejného kľúča servera na jednotlivých klientských počítačoch; ak boli generované rovnakým algoritmom, mali by byť rovnaké. V reálnom živote by ste sa mali presvedčiť, že sa omylom nepripájate na cudzí server. Odtlačok verejného kľúča vzdialeného počítača by ste mali mať niekde zapísaný, alebo pred pripojením pre istotu kontaktovať správcu vzdialeného počítača. Na serveri vygenerujte odtlačok jeho verejného kľúča príkazom ssh-

Použitie tohto učebného materiálu je určené výhradne pre Duálne vzdelávanie realizované SPŠ elektrotechnickou Košice v spolupráci s Deutsche Telekom IT Solutions Slovakia.

Autor: J. Ploščica Predmet: ZIL, 1. ročník Verzia 3 Strana 5 z 14

- **keygen -lf /etc/ssh/ssh_host_rsa_key.pub** a výsledok porovnajte s odtlačkom vytvoreným algoritmom *SHA256*, ktorý je zobrazený v termináli *clienta* a v okne programu *PuTTY*.
- 15. V termináli *clienta* zadajte **yes**, aby ste akceptovali verejný kľúč *servera* a mohli sa pripojiť. Ak vám medzitým vypršal čas na pripojenie, pripojte sa znova a zadajte heslo používateľa *jahoda*, ktoré má nastavené na *serveri*.
- 16. Príkazom **exit** v termináli *clienta* sa odhláste zo *servera*. Príkazom **Is -la** si opäť zobrazte obsah domovského priečinka používateľa *jahoda*. Pribudol v ňom priečinok *.ssh*, ktorý obsahuje súbor *known_hosts*. Zobrazte si obsah tohto súboru.
- 17. Prihláste sa rovnakým spôsobom z *clienta* na *server* znova. Varovanie sa už neobjaví, lebo verejný kľúč *servera* už máte uložený v súbore *known_hosts*. Potom sa príkazom **exit** v termináli *clienta* odhláste zo *servera*.
- 18. Na stroji s Windows 10 v okne programu *PuTTY* kliknite na tlačidlo *Accept*, aby ste prijali verejný kľúč *servera* a mohli sa pripojiť. Ak vám medzitým vypršal čas na pripojenie, pripojte sa znova a zadajte prihlasovacie údaje používateľa *jahoda* na *serveri*.
- 19. Zavrite okno programu *PuTTY*, potom ho opäť spustite a prihláste sa na *server* znova. Varovanie sa už neobjaví, lebo verejný kľúč *servera* už máte uložený. Potom okno programu *PuTTY* zavrite.
- 20. Verejný kľúč *SSH* servera sa v OS Windows ukladá do registrov. Spustite na stroji s Windows 10 program *regedit*, presuňte sa v ňom do *HKEY_CURRENT_USER\Software\SimonTatham\PuTTY\SshHostKeys* a prezrite si informácie o uloženom kľúči.
- 21. Žiadna varovné hlásenie by sa už pri opakovanom pripojení nemalo objaviť. Ak by sa predsa len objavilo, môže to znamenať pokus o útok alebo to, že sa používateľ omylom prihlasuje na iný *SSH* server. Upravujte postupne nastavenia *SSH* servera tak, aby ste sa oboznámili so situáciami, ktoré môžu pri pripájaní nastať. Postupujte podľa nasledujúcich pokynov:
 - a) Na serveri zeditujte súbor sshd_config a tentokrát z riadkov s kľúčmi ponechajte odkomentovaný iba riadok:

HostKey /etc/ssh/ssh_host_ed25519_key

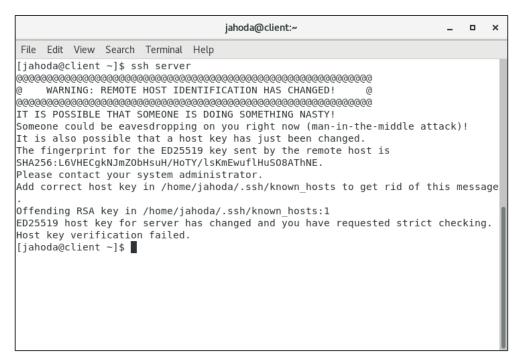
Autor: J. Ploščica

Strana 6 z 14

Predmet: ZIL, 1. ročník

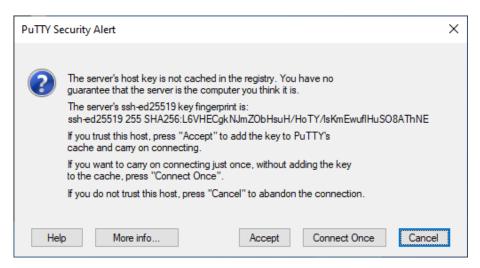
Cieľom je, aby *server* na svoju autentizáciu používal namiesto *RSA* kľúčov *ED25519* kľúče. Reštartujte *SSH* server príkazom **systemcti restart** sshd.service.

- b) Z počítača *client* ako používateľ *jahoda* nadviažte *SSH* spojenie so serverom; nepripájajte sa, sledujte iba varovné hlásenie.
- c) SSH spojenie so serverom nadviažte aj zo stroja s Windows 10. Ani tu sa nepripájajte, sledujte iba varovné hlásenie.
- d) Rozdiely vo varovných hláseniach sú zobrazené na Obrázkoch 3 a 4. Pozorne si ich preštudujte.

Obrázok 3 Varovné okno v *SSH* klientovi v CentOS 7 v prípade, že klient už akceptoval verejný *RSA* kľúč servera a server sa mu pokúša autentizovať pomocou *ED25519* kľúča.

Autor: J. Ploščica Verzia 3 Predmet: ZIL, 1. ročník Strana 7 z 14

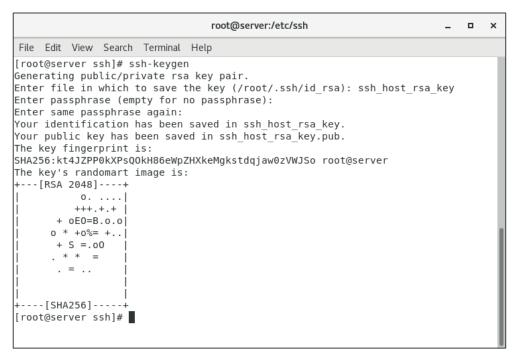

Obrázok 4 Varovné okno v *PuTTY* v prípade, že klient už akceptoval verejný *RSA* kľúč servera a server sa mu pokúša autentizovať *ED25519* kľúčom.

SSH klient v CentOS 7 používateľa upozornil, že pre daný SSH server už akceptoval iný typ kľúča a spojenie so serverom automaticky ukončil. Ak sa chce používateľ pripojiť, musí manuálne vymazať predchádzajúci verejný kľúč servera a pri ďalšom pripojení akceptovať nový. Varovné okno v PuTTY je rovnakého typu ako pri prvom pripojení na server. Klikline v ňom na tlačidlo Cancel.

e) Na serveri znova zeditujte súbor sshd_config a odkomentujte resp. zakomentujte v ňom príslušné riadky tak, aby sa server opäť autentizoval iba dvojicou RSA kľúčov. Príkazom systemctl restart sshd.service reštartuie SSH server. Pôvodné RSA kľúče premenuite ssh host rsa key.backup а ssh host rsa key.pub.backup. príkazom **ssh-keygen** vygenerujte nové RSA kľúče, k privátnemu kľúču nevytvárajte žiadnu *passphrase* (výzvu na zadanie *passphrase* odenterujte). Vytvoreným kľúčom na výzvu zmeňte mená ssh_host_rsa_key a ssh_host_rsa_key.pub. Postup je zobrazený na Obrázku 5.

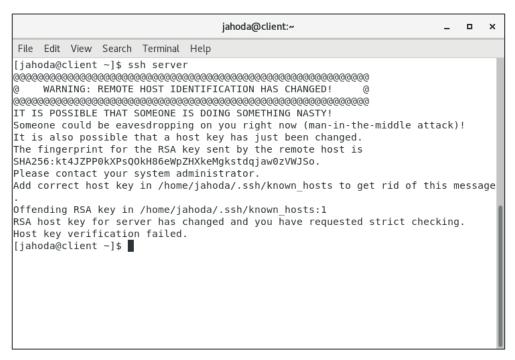
Autor: J. Ploščica Verzia 3 Predmet: ZIL, 1. ročník Strana 8 z 14

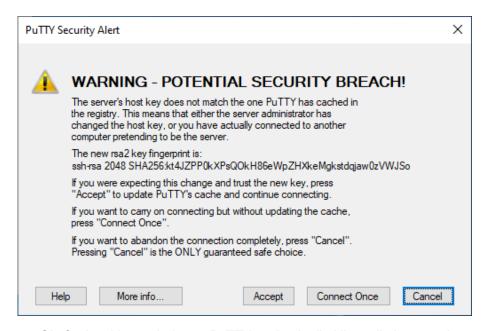
Obrázok 5 Generovanie novej dvojice RSA kľúčov na serveri.

- f) Z počítača *client* ako používateľ *jahoda* nadviažte *SSH* spojenie so serverom; nepripájajte sa, sledujte iba varovné hlásenie.
- g) *SSH* spojenie so *serverom* nadviažte aj z počítača s Windows 10. Nepripájajte sa, sledujte iba varovné hlásenie.
- h) Rozdiely vo varovných hláseniach sú zobrazené na Obrázkoch 6 a 7. Pozorne si ich preštudujte.

Predmet: ZIL, 1. ročník Strana 9 z 14

Obrázok 5 Varovné okno v *SSH* klientovi v CentOS 7 v prípade, že klient už akceptoval verejný *RSA* kľúč servera a kľúč bol pregenerovaný.

Obrázok 6 Varovné okno v *PuTTY* v prípade, že klient už akceptoval verejný *RSA* kľúč servera a kľúč bol pregenerovaný.

Varovné hlásenia v *SSH* klientovi v CentOS 7 a v *PuTTY* majú približne rovnaký charakter. *SSH* klient v CentOS 7 používateľa upozornil, že pre daný *SSH* server už akceptoval iný *RSA* kľúč a spojenie so serverom automaticky ukončil. Ak sa chce používateľ pripojiť, musí manuálne

Použitie tohto učebného materiálu je určené výhradne pre Duálne vzdelávanie realizované SPŠ elektrotechnickou Košice v spolupráci s Deutsche Telekom IT Solutions Slovakia.

Autor: J. Ploščica Verzia 3 Predmet: ZIL, 1. ročník Strana 10 z 14 vymazať predchádzajúci verejný kľúč servera a pri ďalšom pripojení akceptovať nový. *PuTTY* umožňuje kliknutím na tlačidlo *Accept* akceptovať nový verejný kľúč servera a nahradiť ním starý. Používateľ, ktorý nevenuje pozornosť varovným hláškam sa tak ľahko môže stať terčom útoku. V okne programu *PuTTY* kliknite na tlačidlo *Cancel*.

i) Na serveri zmažte novovytvorené RSA kľúče a pôvodným odstráňte z názvu reťazec .backup, ktorý ste tam predtým pridali. Potom zeditujte súbor sshd_config a tentokrát z riadkov s kľúčmi ponechajte odkomentovaný iba riadok:

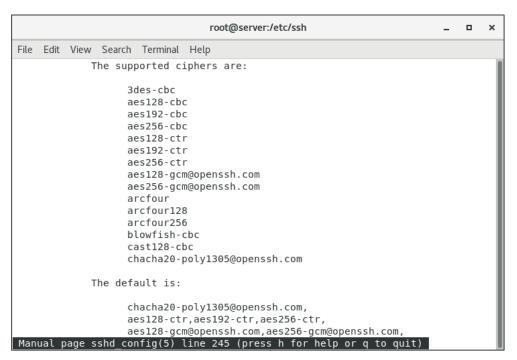
HostKey /etc/ssh/ssh_host_ecdsa_key

Príkazom **sudo systemctl restart ssh.service** reštartuje *SSH* server.

- j) Z počítača *client* ako používateľ *jahoda* nadviažte *SSH* spojenie so serverom. Keďže máte pre server uložený iný typ kľúča, v termináli sa objaví príslušné varovanie a spojenie sa ukončí.
- k) Na počítači *client* zmažte obsah súboru /home/jahoda/.ssh/known_hosts, prípadne zmažte celý súbor. Potom ako používateľ jahoda znovu nadviažte *SSH* spojenie so *serverom*, akceptujte nový *ECDSA* kľúč a prihláste sa. Po úspešnom prihlásení sa od *SSH* servera odpojte.
- I) SSH spojenie so serverom nadviažte aj zo stroja s Windows 10. Keďže tento typ kľúča nemáte v PuTTY uložený, zjaví sa rovnaké varovanie, ako keby ste sa na server pripájali prvý krát. Kliknite na tlačidlo Accept, prijmete tým nový ECDSA verejný kľúč servera. Zadajte prihlasovacie údaje používateľa jahoda na serveri a prihláste sa. Po úspešnom prihlásení zavrite okno programu PuTTY.
- m) Na stroji s Windows 10 spustite program *regedit*, overte si, že v *HKEY_CURRENT_USER\Software\SimonTatham\PuTTY\SshHostKeys* máte pre počítač *server* uložený aj *RSA* aj *ECDSA* verejný kľúč.
- 22. Stroj s Windows 10 už môžete vypnúť.
- 23. Súbor /etc/ssh/sshd_config je dobre okomentovaný; napriek tomu si na serveri zobrazte podrobnejšie informácie o možnostiach konfigurácie SSH servera príkazom man sshd_config. Na Obrázku 7 je časť výpisu získaného týmto príkazom obsahujúca šifrovacie algoritmy, ktoré SSH server podporuje.

Použitie tohto učebného materiálu je určené výhradne pre Duálne vzdelávanie realizované SPŠ elektrotechnickou Košice v spolupráci s Deutsche Telekom IT Solutions Slovakia.

Autor: J. Ploščica Verzia 3 Predmet: ZIL, 1. ročník Strana 11 z 14

Obrázok 7 Prehľad šifrovacích algoritmov, ktoré podporuje *OpenSSH* server.

- 24. Na počítači *client* si podobne zobrazte možnosti konfigurácie *SSH* klienta príkazom **man ssh_config**; podpora šifrovacích algoritmov by mala byť rovnaká.
- 25. Pred ďalším pripojením na server z clienta si v niektorom z týchto strojov z menu Applications Internet Wireshark Network Analyzer spustite program Wireshark a nechajte ho načúvať na sieťovej karte ens192; potom sa ako používateľ jahoda prihláste prostredníctvom SSH z clienta na server a použite nejaký príkaz, napr. **pwd**.
- 26. Vo Wiresharku označte v hornej časti riadok s protokolom SSH2, ktorý má v stĺpci Info popis Client: Key Exchange Init, v prostrednej časti rozkliknite niekoľkokrát ponuku SSH protocol a prezrite si zoznam bezpečnostných algoritmov, ktoré ponúkol počítač client počítaču server. Potom kliknite na riadok, ktorý má v stĺpci Info popis Client: Encrypted packet a overte, že ako šifrovací algoritmus sa použil prvý z predvolených šifrovacích algoritmov, v tomto prípade to bol algoritmus chacha20-poly1305@openssh.com. Potom sa príkazom exit v termináli clienta odhláste zo servera.
- 27. Zastavte *Wireshark* a spustite ho znovu, potom sa z *clienta* prihláste na *server* ako používateľ *jahoda* pomocou príkazu **ssh -c aes128-ctr server**. Cieľom tohto

Predmet: ZIL, 1. ročník Strana 12 z 14

- príkazu je, aby sa na šifrovanie dátovej prevádzky používal v poradí druhý z predvolených šifrovacích algoritmov.
- 28. Vo *Wiresharku* si overte, že ako šifrovací algoritmus sa naozaj použil *aes128-ctr.*Potom sa príkazom **exit** v termináli *clienta* odhláste zo *servera.*
- 29. Ako *root* vytvorte na *clientovi* ďalšieho používateľa s prihlasovacím menom *malina* a v termináli zmeňte identitu na tohto používateľa.
- 30. Prihláste sa z clienta z účtu malina na server ako jahoda príkazom ssh jahoda@server. Keďže sa z clienta ako používateľ malina prihlasujete na server prvý krát, opäť sa vám zobrazí varovné hlásenie. Po pripojení sa príkazom exit v termináli clienta odhláste zo servera a prezrite si obsah súboru /home/malina/.ssh/known_hosts.
- 31. Na *clientovi* sa z účtu *malina* pripojte na *server* ako *jahoda*, tento krát použite príkaz **ssh -l jahoda server**. Po úspešnom prihlásení sa zo *servera* odhláste a v termináli zmeňte svoju identitu na používateľa *jahoda*.
- 32. Overte si, že predvolene je povolené prihlasovať sa na *SSH* server ako *root.*Prihláste sa z *clienta* z účtu *jahoda* na *server* prihlasovacím menom *root* príkazom **ssh root**@**server** a zadajte heslo *roota*, ktoré používa na *serveri.*Potom sa príkazom **exit** v termináli *clienta* odhláste zo *servera.*
- 33. Na serveri zeditujte súbor /etc/ssh/sshd_config. Odkomentujte riadok #PermitRootLogin yes, zmeňte ho na PermitRootLogin no a reštartujte službu sshd.
- 34. Pokúste sa z *clienta* prihlásiť na *server* prihlasovacím menom *root*. Aj keď zadávate správne heslo, pripojiť sa vám nepodarí.
- 35. Na niektorých systémoch je nastavené, aby sa *root* nemohol prihlasovať pomocou *SSH* priamo, najskôr sa musí prihlásiť ako bežný používateľ a až potom zmeniť svoju identitu na *roota*. (Prípadne má tento používateľ špecifikované svoje práva na serveri v súbore /etc/sudoers a môže niektoré príkazy spúšťať pomocou *sudo*). Pripojte sa z *clienta* na *server* ako používateľ *jahoda*. Po pripojení zmeňte na *serveri* svoju identitu na superužívateľa *root*. Potom príkazom **exit** zmeňte v termináli svoju identitu naspäť na používateľa *jahoda* a ďalším príkazom **exit** sa odhláste zo *servera*.

Predmet: ZIL, 1. ročník Strana 13 z 14

- 36. Na serveri vytvorte používateľa cernica. Potom zeditujte súbor /etc/shadow a z nastavenia jeho účtu zmažte znaky ! z druhého poľa, aby sa tento používateľ mohol prihlásiť bez hesla.
- 37. Z *clienta* sa z účtu *jahoda* prihláste na *server* do účtu *jahoda*, po prihlásení zmeňte svoju identitu na *cernica*; na zmenu identity nie je potrebné zadať heslo. Príkazom **exit** dvakrát po sebe sa odpojte od *servera*.
- 38. Z *clienta* sa z účtu *jahoda* pokúste prihlásiť na *server* priamo do účtu *cernica*. Prihlásenie sa nepodarí; aj keď používateľ *cernica* nemá na *serveri* nastavené heslo, systém ho požaduje zadať.
- 39. Na serveri zeditujte súbor /etc/ssh/sshd_config. Odkomentujte riadok #PermitEmptyPasswords no, zmeňte ho na PermitEmptyPasswords yes a reštartujte službu sshd.
- 40. Z *clienta* sa z účtu *jahoda* pokúste prihlásiť na *server* priamo do účtu *cernica*. Prihlásenie sa podarí bez potreby zadávania hesla.
- 41. Súbor /etc/ssh/sshd_config na serveri vráťte do pôvodného stavu.
- 42. Na serveri odstráňte používateľské účty jahoda a cernica, na clientovi účty jahoda a malina.

Predmet: ZIL, 1. ročník Strana 14 z 14